

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak (przewodniczący)

SSN Marta Romańska (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej
Polskiej

przy uczestnictwie Gminy Wyznaniowej Muzułmańskiego Związku Religijnego
w W.

o wpis,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 14 grudnia 2018 r.,

zażalenia uczestnika na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 1 października 2018 r., sygn. akt V Ca [...],

1) odrzuca zażalenie;

**2) stwierdza, że każdy z uczestników ponosi koszty
postępowania zażaleniowego związane ze swym udziałem
w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 1 października 2018 r. Sąd Okręgowy w W. odrzucił zażalenie uczestnika - Muzułmańskiej Gminy Wyznaniowej w W. na postanowienie Sądu Okręgowego z 20 marca 2018 r. o odrzuceniu jego apelacji od postanowienia Sądu Rejonowego w W. z 9 stycznia 2017 r., gdyż uznał, że pełnomocnik adwokat J. U., który złożył to zażalenie imieniem uczestnika nie wykazał, iż został umocowany do działania jego imieniem stosownie do art. 36 ustawy z 21 kwietnia 1936 r. o stosunku Państwa do Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 30, poz. 240 ze zm.; dalej jako „ustawa z 21 kwietnia 1936 r.”) i § 35 ust. 5 Statutu Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej (dalej jako „Statut”), stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 26 sierpnia 1936 r. o uznaniu Statutu Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 72, poz. 517). Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy powołał art. 373 w zw. z art. 370 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Zażalenie na postanowienie z 1 października 2018 r. wniósł adwokat J. U. i - powołując się na to, że działa imieniem Muzułmańskiej Gminy Wyznaniowej w W. - zarzucił, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 373 w zw. z art. 370 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. przez wadliwą ocenę umocowania, na podstawie którego występował w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postępowanie w sprawie zostało wszczęte na podstawie wniosku o ujawnienie w księdze wieczystej przeniesienia prawa własności nieruchomości dokonanego umową z 22 września 2016 r., złożonego przez Muzułmański Związek Religijny oraz Muzułmańską Gminę Wyznaniową w W. reprezentowanych przez Muftiego T. M.

Apelację od dokonanego wpisu imieniem Muzułmańskiej Gminy Wyznaniowej w W. wniósł Imam N. C. i G. B., jako członkowie Zarządu Gminy.

W toku postępowania do akt złożone zostało zaświadczenie Wojewody [...] datowane na 23 sierpnia 2017 r., z którego wynika, że Muzułmańska Gmina

Wyznaniowa w W. została zniesiona z dniem 31 stycznia 2017 r., a to spowodowało, że Sąd Okręgowy postanowieniem z 20 marca 2018 r. odrzucił apelację wniesioną imieniem uczestnika.

Zażalenie na postanowienie z 20 marca 2018 r. imieniem Gminy kwestionującej skuteczność czynności prowadzących do jej zniesienia wniósł adwokat J. U. z powołaniem się na umocowanie udzielone mu przez N. C., działającego jako organ Muzułmańskiej Gminy Wyznaniowej w związku z wybraniem go do Zarządu Gminy na zebraniu ogólnym jej członków mającym miejsce 24 lipca 2016 r., stosownie do art. 18 ustawy z 24 kwietnia 1936 r. Przy zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu zażalenia na postanowienie odrzucające apelację uczestnika adwokat J. U. przedstawił ponadto pełnomocnictwo udzielone 18 października 2018 r. N. C. oraz G. B. do działania imieniem Gminy przez J. A., który został wybrany na Muftiego przez Kongres Elekcyjny Muzułmańskiego Związku Religijnego mający miejsce 15 października 2016 r. oraz oświadczenie potwierdzające wcześniejsze czynności pełnomocnika dokonane w tej sprawie imieniem uczestnika.

Według art. 18 ustawy z 21 kwietnia 1936 r. oraz § 29 Statutu na czele muzułmańskiej gminy wyznaniowej stoi Imam, ale zgodnie z art. 36 ustawy z 21 kwietnia 1936 r. i § 35 ust. 5 Statutu do działań prawnych imieniem Muzułmańskiego Związku Religijnego i jego poszczególnych gmin wyznaniowych powołany jest Mufti.

Urząd Muftiego w Muzułmańskim Związku Religijnym - jak wynika z zaświadczeń wystawionych przez władze państwowe i złożonych do akt - sprawuje T. M., wybrany 20 marca 2004 r. na Wszechpolskim Kongresie Elekcyjnym Muzułmańskim. Skuteczność tego wyboru jest jednak kwestionowana w Związku Religijnym, a na piastowanie urzędu Muftiego powołuje się też J. A., który został wybrany na Muftiego przez mający miejsce 15 października 2016 r. Kongres Elekcyjny Muzułmańskiego Związku Religijnego. Urząd Muftiego nie może być jednak obsadzony jednocześnie przez dwie osoby, a jak wynika z szeroko uzasadnionego postanowienia Sądu Najwyższego z 12 maja 2016 r., IV CSK 526/15 (OSNC 2017, nr 3, poz. 35) sądy powszechne nie są uprawnione

do rozstrzygania sporów o prawidłowość stosowania własnego prawa przez związki religijne, w tym i Muzułmański Związek Religijny. Pogląd ten ma zastosowanie nie tylko do przypadków, gdy żądanie przedstawione sądowi do rozstrzygnięcia w piśmie wszczynającym postępowanie zmierza bezpośrednio do uzyskania wypowiedzi oceniającej skuteczność czynności podjętych w wyborach do organów władz związku religijnego, ale także w sprawach o innym przedmiocie, gdy ma dojść do oceny umocowania do dokonania czynności procesowych przez osoby powołujące się na sprawowanie w związkach religijnych funkcji pochodzących z wyboru. Spory dotyczące skuteczności wyboru władz związku religijnego powinny być rozstrzygnięte wewnątrz jego struktur, z ewentualnym zaangażowaniem władz państwowych, w takim stopniu i formach, jakie przewidziane są przez przepisy o stosunku państwa do poszczególnych kościołów i związków religijnych.

Adwokat J. U. swoje umocowanie do reprezentowania uczestnika wywodził z pełnomocnictwa udzielonego mu 18 października 2018 r. przez N. C. oraz G. B. jako członków Zarządu Gminy Muzułmańskiej, działających jej imieniem przez J. A., powołującego się na wyniki wyborów przeprowadzonych przez Kongres Elekcyjny Muzułmańskiego Związku Religijnego mający miejsce 15 października 2016 r. Kongres ten odbył się jednak w warunkach, gdy urząd Muftiego był obsadzony przez T. M. wybranego na wcześniejszym Kongresie Elekcyjnym i legitymującego się wobec sądów także stosownymi zaświadczeniami władz państwowych o pełnieniu przez niego tego urzędu. Skoro organem uprawnionym do działania w obrocie prawnym za muzułmańskie gminy wyznaniowe - niezależnie od tego, że w świetle art. 17 ustawy z 21 kwietnia 1936 r. ich tworzenie i znoszenie, jak również zmiana ich granic i siedzib jest dokonywana na zarządzenie Najwyższego Kolegium Muzułmańskiego i wymaga uprzedniej zgody Ministra (dawniej - Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego) - jest Mufti, a pełnomocnictwa, na podstawie których N. C. oraz G. B. udzielili dalszego pełnomocnictwa J. U. nie pochodzą od Muftiego, to na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 398⁶ § 3 k.p.c. z art. 394¹ § 2 i 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.